

སྐྱེས་ཡུལ་འབྲས་མོ་ལྗོངས་ནི།

རིག་འཛིན་དངོས་གྲུབ་མདོ་ཁམ།

༡༡། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པད་མ་འབྲུང་གནས་གྱིས། འཁོར་རྗེ་
 འབངས་ཉེར་ལྔ་སོགས་ལས་ཅན་གྱི་སྐྱེས་ལུ་རྣམས་ལ་གསུངས་པ། མ་འོངས་པའི་དུས་ལ་བབས་པའི་
 ཚོ། བཟང་པོའི་བཀའ་སློབ་ལྟུང་། རན་པའི་ལུགས་རན་དར་བ་ལ་བརྟེན། ཡུལ་སྤོགས་ཐམས་ཅད་
 བཀྲ་མི་གིས་པ་དང་། ཡུལ་འཆུག་ཆེན་པོ་འབྲུང་། རྩ་སློམ་ཐར་བྱེད་སོགས་རྒྱ་དོར་བོད་ཐམས་
 ཅད་འབྲུགས། རན་ལུག་མཚོན་གྱི་སྐལ་རན་དར་བ་སོགས་དུས་རན་གྱི་ལན་ཚེ་རང་ལ་ཐུག་པ་སློང་
 རེ་རྗེ་ཡང་བྱ་ཐབས་མེད་དོ། འདུན་མ་ཚོས་དང་མཐུན་ན་བདེ་སྤྱིད་འབྲུང་སྟེ། དེ་ལྟར་མིན་པར་
 བཀྲ་པ་འདྲ་བྱེད་ཅིང་། འབྲུལ་གྱི་ཟས་ནོར་འདོད་སྤྱིད་ལ་ལྟས་ནས། གང་གྱི་བདེ་བ་རྒྱུང་ལ་བརྒྱུར་
 བར་བྱེད། བདེ་སྤྱིད་གྱི་ལྷ་གྲུ་སྤྱད་ལ་བརྒྱུར་བ་ཡིན། དུས་རན་སྤོགས་ས་མའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
 ལས་རན་གྱིས་མནར་བ་རྣམས། དུས་རྟགས་རན་པ་ཅི་གར་ཡང་སྐྱེས་པའི་ཚིག་ལ་ཉན་པར་མི་གྱུར་
 པས། ཚོས་བྱེད་སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་དང་སྐལ་ལྷན་སོ་སོ་རྣམས་དུས་རན་པ་དེ་ལྟ་བུ་གར་བའི་ཚོ། དད་
 ལྷན་ཚོས་བྱེད་རྣམས་གྱི་དོན་དུ། བོད་ཡུལ་ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྤོགས་བཞི་ན་སྐྱས་པའི་ཡུལ་ཆེན་པོ་བཞི།
 མཚོམས་བཞིར་ཡུལ་ཕན་བཞི། གངས་རི་ཉི་ལྔ། རོང་བཞི། ལུང་ཕན། རི་སུལ། གངས་བུག་ལ་
 སོགས་པའི་དབེན་ཞིང་འཚོ་དོག་མེད་པའི་སྤོགས་སུ་བྱོས། རྒྱུབ་པ་རྒྱུལ་བཞིན་སྤྱིད་ཅིག་གསུངས་
 པ་ལྟར། སྐྱེས་ཡུལ་ཁྱེད་པར་ཅན་ཆེ་རྒྱུང་མང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ནང་ནས། ཁྱེད་པར་ཅན་
 གྱི་སྐྱེས་ཡུལ་འབྲས་མོ་ལྗོངས་ཀྱི་སློར་བཤད་པ་ལ། ལམ་ཡིག། ལམ་གྱི་བར་ཆད་སེལ་བའི་ཐབས་
 ལྷ་ཚོགས། དེར་བསྐྱབས་ནས་གནས་བཞི་བཅའ་རྒྱུལ། བཟང་ལུགས། འབྲུང་ལུགས། སོ་རྣམས་
 ཞིང་ལས་བྱེད་རྒྱུལ། ཡུལ་གྱི་གཞི་བདག་གནས་སྤྱང་མཚོད་རྒྱུལ་སོགས་བརྒྱབ་བྱ་མང་དུ་གསུངས་
 པའི་ནང་ནས་རང་རེའི་སྐྱེས་ཡུལ་འབྲས་མོ་ལྗོངས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱ་མགོ། །གར་
 སྤོགས་སུ་འབྲུག་ཡུལ། ལུབ་སྤོགས་སུ་བལ་ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཡོད་པས་བར་ཡུལ་ཞེས་བྱ། མཛོད་

ལྷ་སྐྱུ་ཕྱི་ལོ་མདུན་དུ་ཡོད་པ་ཡུལ་འདི་བཀྲ་ཤིས་བྱིན་ཆགས་པ། དབྱིབས་ལྷ་བཞི་དང་ལྷན་པ། སྤ་
 བདེ་ཞིང་ཡངས་པ། ག་བ་དང་གོ་བ་ན་བ་བྱ་གོང་མོ་སྤྲེག་། །མ་བྱ་སྐྱུ་གཟིག་དོམ་འདྲེད་རྣམས་བག་
 ཡངས་སྤྱ་བཙུ་བ། རི་རྣམས་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྷ་དང་འདྲ་བ། མདའ་རི་ཐམས་ཅད་ནག་པོ། གར་
 རི་ཐམས་ཅད་འཕན་འཕྱར་བ་འདྲ་བ། བྱང་རི་ཐམས་ཅད་ལག་མོར་བཀྲམ་པ་འདྲ་བ། གངས་
 རིའི་འོག་བྲག་རི་རྣམས་ལྷའི་ཕོ་བྱང་དུ་གནས་པ། དེ་འོག་སྤང་རི་རྣམས་ལ་སྐྱོན་སྐྱོདྱི་བཟང་ལྷན་
 པའི་ཅན་དན་མེ་དོག་སོགས་ཀྱིས་མཛེས་པ། དེ་འོག་གིང་ནགས་ཀྱི་ཆོལ་རྒྱ་སྐྱུ་འབྱོར་པ་འདྲ་བ།
 དེ་ནང་སྐྱུ་གཟིག་སོགས་ཕྱི་ལོ་རིལ་པ། མདོར་ན་འཇམ་སྤྱིང་ན་ཡོད་པའི་བྱ་རིགས་དྲགས་མ་
 ཚང་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ། སྤང་སྤྱིངས་རྣམས་ལ་དོམ་ནག་གི་སྐྱུ་གསལ་བ་དྲིང་པ་འདྲ་བ། རིའི་
 ལྷ་རྣམས་གཟིག་སྐྱུ་འཕྲུག་པ་འདྲ་བ། རི་རྣམས་མདང་དང་ལྷན་པས་རྒྱལ་པོ་གདན་ལ་བཞུགས་
 པ་འདྲ་བ། སྤང་ནགས་འདྲེས་མར་ཡོད་པ། སྤུ་ཡི་རྒྱ་རྣམས་རལ་གྱི་འདྲ་བར་བབས་པ། ལྷགས་
 ལྷོག་སྐྱར་འབྱོལ་བ། ས་ཡི་མཐིལ་གསེར་གཞིང་ཞག་གིས་ཁེངས་པ་འདྲ་བ། སྤུ་རུ་སྐྱོན་གྱི་རིགས་
 དང་ཡུང་དཀར་བ་ལུ་སོགས་ཡོད། མདའ་ན་བཙོད་དང་། བར་ན་ལེ་དོག་སྐྱོ་ཚོགས་སྐྱེ་བ། ཤིན་
 དུབག་གྲོ་བ་ཕོ་བྱང་པད་མ་ཅན་དང་འདྲ་བ། ས་ཡི་སྤེ་བ་དོ་རྗེ་གདན་དང་མཉམ་པ། རྒྱུད་ལ་བུམས་
 རྒྱུང་རྗེ་སྐྱེ་བ་ཕོ་བྱང་རི་ཕོ་ཏེ་ལ་དང་མཉམ་པ། ཤེས་རབ་རང་ལྷགས་ཀྱིས་འཕེལ་བ་ཕོ་བྱང་རི་ཕོ་
 ཅི་ལྷ་དང་མཉམ་པ། ཚོས་སྐྱབ་ན་མཐུ་ལུས་ཆེ་བ་ཕོ་བྱང་ལྷང་ལོ་ཅན་དང་མཉམ་པ། གནས་འདིར་
 མཁའ་འགྲོ་དངོས་སྤུ་འདུ་བས་ལོ་རྒྱུན་ཟངས་མདོག་དཔལ་རི་དང་འདྲ་བ། གཏེར་དང་ལོངས་སྤྱོད་
 ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་སུམ་རུ་ཅ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་དང་འདྲ་བ། ཤིན་དུ་སྤྱིད་
 པས་བདེ་བ་ཅན་དང་འདྲ་བ། ལྷ་རུས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བྲག་སྐྱུ་ཅ་ཅན་གཙོ་བོ་ཉིར་བདུན་
 ཡོད། གངས་རི་རྣམས་ལས་རྒྱ་བོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་དུ་བབས་པས། ཚོ་ཆེན་བྱིན་རྒྱབས་ཅན།
 གར་སྤྱོགས་སྤུ་རབ་དཀར་འོམ་ཅན་གྱི་མཚོ། ལྷོ་སྤྱོགས་སྤུ་རིན་ཆེན་འོད་འབར་ནོར་བུའི་མཚོ་ ལུ་བ་
 ལྷོགས་སྤུ་བདེ་ཆེན་པད་མ་ཅན་གྱི་མཚོ། བྱང་སྤྱོགས་སྤུ་གཡུ་མཚོ་ལུ་ལི་མཐིང་གི་མཚོས་གཙོས།

པ་ལྟེའི་མཁའ་ཆེན་པོ་དང་མའི་མ་ཆོ་བ་མངོན་པར་འཇུག་པ་འདུང་བ། ལྷོགས་བཞིར་སྐྱོ་བཞི་དང་ལུན་པ།
 གནས་པའོའི་ར་ལོ་ཕྱི་བརྒྱད། ས་པོ་དང་མ་འདུའི་བརྒྱད། མཆོམས་བཞི་ལ་ལུང་པོའི་ལྗོངས་གསུམ།
 མངའ་གཅིག །ལྟོ་བཞི་དལ་དུ་འབབ་པ། དེ་ལྟ་པོའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ནི་རྒྱལ་མཆོག་མ་དུ་གུ་རུ་ས་
 འོགས་པར་པ་ལྷགས་པོའི་གནས་མཆོན་གྱི་ལྷོ་བ་བྲག་དཀར་པ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ ཡམ་ནས་ཁོ་ཁོ་ལ་ལྷོ་བ་པས་
 གནས་པའོའི་ར་ལོ་ཕྱི་བརྒྱད་འབར་པོའི་ལྟོ་བ། མར་ས་གཞི་ལ་འཇུག་པས་པས་པོ་དང་མ་འདུའི་བརྒྱད་དུ་
 གྲིས་པ་འདུང་བའི་ལྟོ་བ། བར་ལྟོ་བའི་བཟུངས་པས་ལུང་ཆོན་གྱི་ལྟོ་བ་ཆོན་པོ་བཞི་འདུས་པོའི་ལྟོ་བ།
 ལྷོགས་མི་འགྲུལ་པོའི་སྐྱུ་བྱུང་སྐྱོགས་ལ་གནས་ལྟོར་བཟུན་པ། དཀྱིབས་གྲུ་བཞི་ལ། ལྟོ་དུ་འདོམ་
 དཀ་ཡོད་པ། ལྱུར་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་དཀ་ཡོད་པ། ཆོ་སོ་སོ་ལོང་གི་ལོ་ས་ལྟོར་ཁོ་ཁོ་ལོང་སྐོམས་པ་དུང་པས་
 བ། ལྷོགས་བཞིར་ཅན་དེ་ན་གྱི་ལྟོ་བའི་བཞི་ཡོད། གནས་དེར་གདོར་རི་མའི་པོ་དུ་ལྷོ་བ་ལྟོ་བ་ལྟོ་བ་
 གནས་ཆོན་དེའི་མདུན་རི་གདོང་ཕྱག་ཉལ་འདུང་བ། ལྱུབ་རི་གནས་དེ་ལ་ལྱིས་པ་འཇུག་པོའི་མ་སོ་
 ལུ་བ། གནས་དེ་ལྷོ་ལུ་ལུར་བྲག་རི། ཅང་ལུར་སོ་ལྱུན་དུ་གློའི་ལོང་ཁམས་ལོང་བཞིན་གྱི་རོར་བུ་རིགས་
 མི་འདུང་བ་བརྒྱ་ཕྱག་འོད་དང་གཞི་བཟོད་འབར་བ། གསལ་བ་ལུར་ན་བོད་གཞི་གསུ་སྟེབ་པ་བཀའ་
 བརྒྱད། ལམ་དང་གའངས་པ་འདུས་པ་ལྷོགས་རབ་འབྲུམས་ཐོག་དགོའི་ལྟོ་ཆོགས་ཐམས་ཅད་འཇའ་ལུས་
 འཕྲ་བ་ཆོན་པོའི་སྐྱུར་མངོན་སུ་མའུ་བཞུགས་པ། དེའི་ཙ་ཐམས་ཅད་དེ་རྗེའི་ཙ་ ལྷོ་ཐམས་ཅད་
 རི་འཆི་མོང་གྱི་ཆོ་ལྷོ། ཁོང་ཐམས་ཅད་དཔག་བསམ་གྱི་ཁོང་། མངོར་ན་རི་དེའི་ལྷོང་གི་རྗེ་ཕོག་
 པ་ཐམས་ཅད་འསལ་པ་སྟོང་དུ་བསལ་གསུ་པོའི་རྗེ་གཞི་བ་ཐམས་ཅད་དག །གནས་དེ་དཔུས་ལྷོགས་
 ལྷོན་གྱིས་གྲུབ་པོའི་གནས་ལོན་པས། ལྷོན་ལས་གའང་བརྟམས་ཐོགས་པ་མེད་པར་འབྲུབ། གནས་དེ་
 གསལ་ལྷོགས་པོའི་འབྲུང་གནས་ལོན་པས་རྗེ་གསུ་ཆོན་གྱི་ན་བཟའ་ལྷགས་གྱི་བཟུན་པ་དང་ར། དེར་བཞད་
 ལྷོ་བ་ནན་དེ་བྱེད་ནུས་ན། ལུང་པོ་ལྷོག་མོང་འོད་སྐྱུར་སྐྱོན་པར་ངེས་སོ། གཞན་ཡང་བརྟུན་གཞིས་
 ལྷོང་པོའི་གདོར་བྱེད་ལམ། གནས་གྱི་ལྷོ་བ་བྲག་དཀར་པ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ ཆོ་ལོངས་གནས་ནས་
 བབས་འདུང་སྟོང་ལ་གནས། ཁུར་རི་གྲུར་ལོ་ལ་བསྐྱུང་པ་འདུང། ལྱུབ་རི་རྗེ་གསེན་མཁའ་ཆོན་ཉལ་

བ་འདྲ་ཡོད། མཐའ་རི་སྐག་སེང་དོམ་འདྲེད་འཚོང་འདྲ་ཡོད། ལུ་རི་ཤེལ་གྱི་མཚོད་རྟེན་འགྲིག་
 འདྲ་ཡོད། མཐའ་རི་སྐག་རྒྱ་སྐྱོལ་འདྲ་ཡོད་ཞེས་གསུངས་སོ། དེའི་སྟོགས་བཞི་ན། སྤོན་ལས་རྣམ་
 པ་བཞི་སྐྱབ་པའི་སྐྱག་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ཅན་བཞི་ཡོད་པ་ལས། བར་སྟོགས་སུ། བར་སྟོགས་སྐྱུ་
 སྐྱག་ཞེས་པ། ཞི་བ་ཁ་གདོང་དཀར་བའི་གནས་ཡིན། དེ་ལ་རང་གྱོན་གྱི་བ་སྐྱག་གི་འབྲུམ་ཡོད། བྱག་
 དེའི་སྟོ་སྟོགས་ཞི་བ་མངོན་པར་དགའ་བའི་ཞིང་ཁམས་བཀོད་མངོས་པ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྐྱེ་ཡོད།
 སྐྱག་པའི་སྟོ་རྣམ་མཁའ་འགྲོའི་བདེ་ཡིག་ཡོད། དེའི་གཡས་ན་བཀའ་འགྱུར་བསྟན་འགྱུར་བཞུགས།
 དེ་ནས་སྟོའི་ནང་དུ་འདྲེལ་བ་ལས། ལག་གཡས་ན། ཞི་བ་བཞི་བཅུ་ཅ་གཉིས། དེའི་གཡོན་ན་
 ལག་འཐུང་དུག་ཅུ། ཐེམ་སྟོའི་ཐོག་གུ་རུའི་བཞུགས་གྱི་ཡོད། དེའི་འོག་བདུད་རྩི་འོ་མའི་ཚུ་རྒྱན་
 །། ལུ་རྒྱ། རོལ་མའི་སྐྱ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་ཡོད། དེ་ནས་སོ་འདོམ་བཞི་ཙམ་སོང་ཅ་ན། བདུད་
 མའི་སྟོང་ནས་ཆེ་རིལ་རང་བཞིན་བབ་པ་ཡོད། དེ་ནས་འདོམ་བདུན་ཙམ་སོང་ཅ་ན། མཁའ་འགྲོའི་
 ཚོགས་ཁང་དང་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་ཁང་ཡོད། དེར་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་མཁའ་འགྲོ་བསམ་
 གྱིས་མི་བྱབ་པ་བཞུགས། བར་སྟོགས་ན་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ལྷ་ཚོགས་ཡོད། ལྷ་སྟོགས་ན་རིན་ཆེན་
 འབྲུང་ལྡན་གྱི་ཚོགས་ཁང་ཡོད། དེ་ནས་སོ་འདོམ་ལྷ་ཙམ་སོང་ཅ་ན། ཚོས་སྐྱེ་སྐྱང་བ་མཐའ་
 ལས་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོད། ར་ཀི་ལ་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཡོད། བྱང་སྟོགས་ན་དོན་ཡོད་
 གྱབ་པའི་ཚོགས་ཁང་། དབུས་སུ་རྣམ་པར་སྐྱང་མངོན་བཞུགས། སྐྱག་པའི་གཡས་སུ་བྱ་བྱང་རང་
 གྱོན་བཞུགས་པས་ས་བདག་ལྷ་གཉན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་རང་སར་གྲོལ། དེའི་གོང་ན་གུ་རུ་བཞུགས།
 མཇལ་བ་ཙམ་གྱིས་བསམ་དོན་མ་ལུས་འགྲུབ། དོ་འོག་སྐྱག་ན་དོ་རྗེ་བཞུགས་ཤིང་ཁམས་གསུམ་
 དབང་དུ་འདུས་ཤིང་སྲིད་གསུམ་ཟེལ་གྱིས་ནོན། བྱང་པར་མངོ་ནད་ཅན་རྣམས་མཇལ་བ་ཙམ་གྱིས་
 མི་གྲོལ་ན་ར་ཀ། བར་སྟོགས་ཞི་བ་སྐྱེ་ཡི་གནས་ཡིན་པས་སྤྲིག་སྐྱོབ་བྱང་བ་ལ་འབད་པ་བྱེད་ན།
 ནད་གདོན་སྤྲིག་སྐྱོབ་བར་ཆད་རྣམས་ཞི་བར་འགྱུར་རོ་ གནས་དེ་ལན་ཅིག་ཙམ་ཞིག་མཇལ་བར་
 གྱུར་ན། འཚི་དུས་སུ་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྡ་ཡིས་ལམ་ན་འདྲེན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད་དོ།

ལྷོ་མཁའ་འགྲོ་གསང་ལུག་ནི། ལྷོ་སྤྲོགས་རྒྱལ་པ་ཡིན་ཏེ་གྲི་གནས་ཡིན་པས། ཚོ་དང་བསོད་
 བསམ་ལོངས་སྤྱོད་བརྒྱབ་བྱས་ན་འདོད་དོན་རྣམས་ལྷུང་དུ་འགྲུབ། དེ་ཡང་རིན་ཆེན་སྤངས་ནས་
 བར་བརྟམས་པས་ཤར་སྤོགས་ན་རི་སྤོམ་ནག་རྒྱགས་པ་འདྲ་བ་གཅིག་ཡིད། དེའི་ཅ་བ་མེ་འབར་ལུག་
 ཞེས་བྱ་བ། དབྱེ་བས་ཤོང་ལྷམ་རང་བྱོན་ལ་སྤོ་ཡིད་པ། དེ་ནང་པ་ཤོང་ཆེན་པོ་གཅིག་གི་མེ་རིའི་
 སྤོང་པོ་ཡིད། གཡོན་ལ་དཔལ་དོ་རྩེ་གཞིན་ལུ་དང་། གཡས་ན་མཁའ་འགྲོ་སྤེ་ལྷ་བྲག་ལ་རང་བྱོན་
 ཡིད། དེ་ན་བྲག་སྤྲུག་གི་ཐོག་བདུད་མོའི་སྤོ་སྤྱིང་ནས་ཆེ་ཆུ་བབ་པ་ཡིད། དེའི་འོག་ཆེ་བུམ་དང་།
 གཏོར་མ་བདུན་ཅུ་མ་ཡིད། དེ་འོག་བདུད་མོའི་རོ་མགོ་ལག་དང་བཅས་ཚང་པ་ཡིད། དེའི་གཡས་
 ར་སྤྱུལ་ལ་སོགས་པ་ཡིད། དེ་ནས་པོ་འདོམ་གཅིག་ཅུ་མ་མར་མེ་བཏེགས་ནས་ཕྱིན་ན། འགག་དོག་
 པོ་བཅུ་གཅིག་ཡིད། དེ་ནས་འགག་གཅིག་བཟལ་བ་ན། ལྷ་རུའི་ཚོགས་ཁང་། ལྷ་རྩེས། དབྱུའི་
 པད་ལྷ། ལྷ་གཟུགས་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ལུག་གཉིས་ཀྱི་རྩེས་རྣམས་གསལ་པོར་མངལ་རྒྱ་ཡིད།
 དེའི་གཡས་ན་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་དང་། ལྷ་རྒྱལ་ན་དོ་ཀ་མ་རུ་པ་ལས་གྲུབ་པ་ལས་ཆེ་རིལ་དང་། སང་
 གེ་རང་བྱོན་ཡིད། དེའི་ནང་ན་མཁའ་འགྲོའི་གསང་གཏོར་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པ་ཡིད། དེ་ནས་
 མར་སོང་ན་མཁའ་འགྲོ་སྤྲུག་པའི་གསང་ལམ་ཡིད། དེ་ན་བས་ཐོས་པ་ཅུ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 རྒྱུད་ལ་སྤྱེ། དེ་ལྟར་གནས་ཞལ་མངལ་བ་དང་། བསྐྱོར་བ་བྱེད་པ་ཅུ་གྱིས་ཆེ་རབས་ནས་བསགས་
 པའི་སྤྲིག་སྤྱིབ་དག །སྤྱི་མ་ཨོ་རྒྱན་མཁའ་འགྲོའི་སྤྱིང་དུ་སྤྱེ་བར་གསུངས་སོ།

རྒྱབ་བདེ་ཆེན་ལུག་ནི། བཀྲ་ཤིས་སྤྱིངས་ནས་ཡར་བརྟམས་པས། རི་པག་ཉལ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་
 ཡིད། རི་རྒྱར་དེ་ནས་ཡར་བརྟམས་པས་བར་ཡུལ་རིན་ཆེན་གཤོངས་ཞེས་བྱ་བ། བྲག་སྤྲུག་ཁ་རྩོ་
 རུབ་དུ་ལྷ་བ། དཔངས་སྤྲུཁང་པ་སྤུམ་ཐོག་དང་མཉམ་པ། རྒྱར་ཀ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བྱོན་དང་མཉམ་
 པ། དེའི་དབྱུས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གྲུབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདོམ་གང་གྲུ་བཞི་པའི་དོས་སུ་ཡང་དག་
 གི་དཀྱིལ་འཁོར་རིས་མ་ཡལ་ བ་བཀྲ་ལམ་མེ་སོད། རོར་བུ་བསམ་འཕེལ་གྱི་བུམ་པ་རྩེས་ཀྱིས་
 བརྒྱང་བ་ཡིད། དེ་མཚོང་བ་ཅུ་གྱིས་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ། ལུས་ལ་རིག་པ་ཅུ་གྱིས་མཚོག་

གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ། དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཡི་སྤྱོད་པ་བཞི་ན་ཐོབ་པ་བདུན་ཅིས་བཀའ་བ་རེ་རེ་ཡོད། བམ་
 ཟེ་སྐྱེ་བདུན་ག་རིལ། སྐྱེ་བདུན་གྱི་ཐོབ་པ་བདུན་ཅིས་གང་བ་ཡོད། ལུ་རུའི་ལས་སྤར་དག་སྐྱབ་སྤར་
 པ་སྲིད་གསུམ་ཀུན་འདུལ་ཡོད། སྤར་པ་དེ་གདེངས་པ་ཙམ་གྱིས་བར་དུ་གཙོད་པའི་དབྱ་བཞགས་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་ནས་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། མདོར་ན་བྲག་སྤྱག་དེའི་ནང་ན་སྐྱ་
 གསུང་བྱགས་རྟེན་དང་། མཚོད་ཆ་དང་བོད་དུ་བསྐྱར་ཚད་མདོ་དང་སྤགས་ཚང་བར་ཡོད། འཇམ་
 བུ་སྐྱིང་གི་མི་ཕྱེད་ཙམ་གསེ་བའི་ནོར་རྩལ་གཏེར་དུ་སྐྱས་ནས་ཡོད། བྲག་སྤྱག་དེར་སྐྱབ་པ་ཙམ་གྱིས་
 སྤྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། བྲག་སྤྱག་དེར་མཚོག་སྐྱབ་པའི་བྲག་སྤྱག་
 གཉིས། སྤྱན་མོང་སྐྱབ་པའི་བྲག་སྤྱག་གསུམ་ཡོད། སྐྱིར་བར་ཡུལ་འབྲས་མོ་སྐྱོངས་ལ། མཚོག་
 སྐྱབ་པའི་བྲག་སྤྱག་དགུ། །སྤྱན་མོང་སྐྱབ་པའི་བྲག་སྤྱག་བཅུ་གསུམ། ལྷུ་བ་པ་ཐོབ་པའི་སྤྱག་པ་སྤྱག་
 སྤན་ཉེར་བདུན་ཡོད། བྲག་སྤྱག་དེའི་གཡས་ལོགས་ན། འཚོ་བྱེད་སྤྱན་གྱི་སྐྱོང་པོ་དྲི་དང་དང་སྤན་
 པ། དེ་ལ་མེ་ཉོག་འབྲས་བུ་རིགས་མི་འདུ་བ་མང་དུ་ཡོད་པས་ནད་སྤྱང་མཁྱིས་བད་ཀན་སོགས་སེལ་
 བར་བྱེད་པའོ། བྲག་སྤྱག་དེའི་མིང་ལ་ཨོ་རྒྱན་བདེ་ཆེན་སྤྱག་ཞེས་བྱའོ།

བྱང་ལྷ་རིས་སྐྱིང་སྤྱག་ནི། བྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་ལས་དག་པའི་གནས་ཡིན་པས། ཞིང་བཅུ་ཚར་
 གཙོད་འགྲུགས་སྐྱོལ་གྱི་ལས་ཙམ་ན། མདོར་སྐྱོད་བསྐྱར་པ་བསྐྱང་བའི་ལས་རྣམས་ཐོག་མེད་དུ་འགྲུབ།
 དེ་ལ་བྲག་སྤྱག་ཁ་གར་ལ་བསྐྱར་བའི་བྲག་སྤྱག་གསུམ་ཡོད་པའི། སྐྱོལ་བྲག་སྤྱག་ནང་ན་ཚོས་སྐྱ་ཡུམ་
 ཆེན་པོ་ལ་སྤྱོད་པ་བཅུའི་སྤྱིས་ཤིས་བསྐྱོར་བ་རང་བྱོན་བྲག་ལ་གསེར་གྱིས་བྲིས་པ་ཡོད། དབུས་མའི་
 རང་ན་ཆོད་པག་མེད་མཁོན་ལ་ཆེ་སྐྱོལ་ཚོགས་ཤིས་བསྐྱོར་བ་ཡོད། བྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་ན་དོ་རྩེ་གཞོན་རྒྱ་
 ལ་བྱོ་བཅུ་བྲ་ཐབས་ཤིས་བསྐྱོར་བ། སྐྱོལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་དག་པོ་བཞི་རྒྱུད་ཡོད། གར་མའི་ནང་ན་རྒྱལ་
 ཆེན་རྣམ་སྲས་ལ་ནོར་རྩལ་བཅུད་ཤིས་བསྐྱོར་བ་ཡོད། དེར་སྤྱན་ན་བོད་ཤི་རྒྱ་རྒྱལ་སྐོན་གྱི་མངའ་ཐང་
 སྤྱན་ལས་རྒྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱོགས། དེའི་རྒྱབ་ན་དོ་རྩེ་ཐག་མོ་ལ་མཁའ་འགྲོ་སྐྱེ་སྐྱེ་རང་བྱོན་
 ཡོད། དེར་སྤྱན་བོད་ཤི་གྲུབ་ཐོབ་པོ་མོ་རྣམས་ཉམས་ཉོགས་རྒྱས་པ་དང་། བྲིམ་པ་སྲིད་མེད་ན་བྱ་

བདུན་སྐྱེ་པའི་རིན་འབྲུལ་འབྲིགས་པར་བྱང། དེའི་རྒྱལ་ན་ལྷ་མོ་ནོར་རྒྱན་མཉམ་ལ་ལོ་བོ་ག་པདཔ་པའི་
 མ་ཐོག་སྐྱེ་པའི་ལྷ་མོ་གསུམ་ཡིང། དེའི་རྒྱལ་ཏུ་འཆི་བདག་གི་ཤིན་ཇི་ལ་སྤྲུག་པདུད་འཆི་བདག་སྤོལ་ཆོག་ས་
 དང་། དེའི་འག་ཏུ་རྟོ་མ་ཁུང་གྲུ་སུམ་ཡིང། བད་དུ་ཚའང་ས་ཅན་བདུད་རིགས་གི་མིང་བྲིས་གྱུར་ན།
 ལ་ལོ་ལངས་སུ་འཆི་བདག་གནས་སུ་འགྲོ། དེའི་བྲིས་ལ་དེའི་ལྷ་འུ་ལ་གསུམ་ཡིང། པའི་ནང་བྲི་བ་ཏུ་
 ཚང་དུ་གྲོག་དེའི་བདུན་ཡོད་པ་ས། མུང་གུ་མུང་གུ་སྤྲུག་གཙོང་མངའ་ཐང་ལོང་ས་སྤྱད་ན་ཚས་ལའོ་མས་
 པའི་དག་ཤུགས་ཐངས་གསུམ་འགྲང་གྱུར་ན། ཞག་བདུན་པར་དུ་མི་འགྲུངས་པར་དུ་གས་མཚན་
 འབྱུང། དེའི་ནང་ཚུད་བྲག་རི་བོ་འདྲ་བ་ཡིང། དེར་ལྷིན་མ་ཚོང་པ་དང་སྤོན་ལམ་བཀུར་གྱུར་ན།
 བོད་ཡུལ་བཟུན་པ་དང་ར་བའི་རིན་འབྲུལ་འབྲིགས། བྱུད་པར་དུ། ཡུལ་སྤྲིགས། ས་སྤྲིགས། དེ་རུ་
 ཞེས། བཤད་སྐྱེད་བཟུན་པ་དང་ར་བྱིས་མཛད་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་ལོ་གི་བྲིས་ནས་བཀུར་གསུམ་འགྱུར་ན།
 གང་བྲིས་པ་ལུང་བཟུན་པ་དང་ར་བར་འགྱུར་འོ།

དེ་ལྟ་བུའི་ཐངས་ཡུལ་བྱུང་པར་ཅན་དེ། ལྷན་ཆོ་མཉམ་ན་སྤེལ་ཇི་འབངས་སྤགས་དུས་རབས་བརྒྱད་
 པར་དང་སུ་ཞལ་སྤྱིས་བཅགས་ནས་སྤམས་གནས་བྱུང་པར་ཅན་དུ་བྱིན་བྱིས་བརྒྱབས་པ་དེ་བཞིན།
 དུས་རབས་བརྒྱུ་གསུམ་ནང་གཏོར་རྫོན་ཡིང་སྤྱི་ནང་ནས་མཚོ་གི་སྤུལ་སྤྲུག་སུམ་གྱི་ཡི་གེ་ལ་གཏོར་
 ཆེན་རིག་འཛིན་གོད་གྱི་བུ་འཇུ་ཅན་གྱིས་གནས་གྱི་སྤོ་བོ་ག་མར་འབྱེད། ཟབ་གཏོར་མང་པོ་སྤྱན་
 དང་ས། གནས་སྤུང་གཞི་བདག་ཚམས་དམ་བསྟགས་དང་དག་ནས་ཆེན་བྱིན་འདེབས་སྤོགས་མཛད།
 དཔའ་བོ་རྟོ་རིམ་གཙོ་སྤྱི་གཏུག་ལག་ཁྲུང་མང་དུ་བཞེངས་ནས་བཟུན་པ་སྤེལ་དེ་སྤམས་སྤེལ་བཟུན་
 པའི་ལྷེ་གནས་ཀ་ཐོག་རྗེ་གང་ན་ནས་ཀ་ཇོ་ག་པ་ལྷ་འུ་ལ་འུམ་ཤར་ཀ་ཇོ་ག་པ་བསྐྱོད་ན་མས་ཀྱི་ལ་
 མཚན་སྤོགས་སྤམས་ནས་བཟུན་པ་སྤེལ། དེ་ཇི་སུ་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་མཛད་ག་ཅམ་དུ་ཉིད་གྱི་
 རྟོལ་རྒྱུ་གར་མངའ་རིས་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞེད་སྤྱིས་བཅགས་ནས་གཞི་བདག་དམ་བསྟགས་སྤོགས་
 དང་འབྲེལ་བྱུང་བའི་ཆེན་ལུག་ནས་ཟབ་གཏོར་མང་པོ་གཏོར་ནས་སྤྱན་དང་ས། དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་
 པའི་འག་སྤྱད་ཅམ་ལ་སྤུལ་པའི་རྒྱལ་འབྱུར་མཚོང་བཞི་ག་རུའི་ལུང་བཞིན་དུ་སྤམས་ཡུལ་འདིར་སྤམ་

ཅི། བདམ་ཡང་ཅི། བཀ་གིས་སྤིངས། ར་ལང་། རུས་བཤྲིགས། བཅ་བཟང་། སྲ་གདོད་དགོན་
 སྲིགས་ཀྱིས་གཙོས་དགོན་པ་མ་རྒྱུ་ཁང་སྲིགས་པ་སྲིགས་མིག་སྤོང་ལྷག་ཙམ་ཡིད། དགོན་སྲི་མ་
 རྒྱུ་ཁང་སྲིགས་ལ་རང་གི་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་ལམ་སྲོལ་བཟང་སྤྱིང་མའི་དགོན་པ་ར་མཚོན་ན། རྗེ་ཅ་
 རྒྱང་དང་། རྱུང་གཏིར། ཀ་ཚོག་ལུགས་སྲོལ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་དགོན་དུ་བཀའ་བརྒྱུད་ལམ་
 སྲོལ་གཙོ་བོར་ཉམས་ལེན་གནང་བའོན་ཡིད། མ་རྒྱུ་ཁང་རྒྱུ་ཁང་གི་དུས་མེད་ལྟ་རུ་ཨ་མི་རྗེ་བཟུང་སྐབས་སྲིགས་
 དཀར་པོ་ཆེ་བརྒྱུད་ཚོགས་མཚོད་སྲིགས་རྒྱུ་ཁང་གི་བྱེད་མ་རྒྱུ་ལྟ་རུ་ཨ་མི་རྗེ་བཟུང་སྐབས་སྲིགས་
 རྱུང་གཙུག་གི་ཡིད། ཆེ་བརྒྱུ་ཉིར་ལུ་རྒྱུ་ཁང་ལ་གནས་སྲོལ་ལྟ་བུར་ལུ་ལྷན་གསོལ་དང་། ལུ་བཟུང་
 པའི་ཚེས་ལུ་ ལེ་ལེ་བཟུང་ལུང་ལ་གནས་སྲོལ་ཡིད་སྲིག་ཙོ་བོ། གངས་ཙན་མཛོ་ ལ། དཔལ་བོ་རྒྱ་
 རྗེ། ལཔ་བཟུང་སྲིགས་སུ་གདའ་བར་གྱི་གོ་བོ་བདག་རྒྱུ་ཁང་ལ་མཚོད་ལུ་བཟུང་ལུ་གསུམ་སྲིགས་
 གནས་གསུལ་རྒྱུ་ལ་གར་ལམ་ཁང་མང་དང་བཙམ་གསུལ་བཟུང་། ལུ་བཟུང་བརྒྱུན་པ་སྤྱིའི་ཞབས་རི་མ་
 རྒྱུ་ཚེན་བཀའ་བརྒྱུད། ལུ་བཟུང་གི་ངས་ལུ་ས་ ལུ་ལུང་ག་དམར། ལེ་མང་པ་ལ་གཤིན་ཆེའི་གཏིར་
 བརྒྱུ། བཤྲི་གཤེགས་ཀྱི་ཉེད་ས་ཀྱི་རྒྱུ་ཁང་ཚོད། རིག་ལའི་ན་རྒྱུ་ཁང་ཚོད། རྗེ་རི་མམ་ས་རྒྱུ་ཁང་ཚོད།
 སྲིགས་སྐབ་ཚེན་ཁག་དགོན་སྲིགས་རྒྱུ་ཁང་ལ་སྐབ་མཚོད་རྒྱུ་ལ་གནང་བའོན་ཡིད། ལོད་ལུ་ལུའི་
 ལམ་གནས་ལྱུང་པར་ཙན་ལོད་ཡི། གངས། ལུགརི། མཚོ། རྒྱ་ཡན། རྒྱུང་རྒྱུ་ཁང་ལ་མི་གཙང་
 ཉམས་སྲོལ་སྲིགས་ལྱུང་བའོ། གནས་སྤུང་གོ་བོ་བདག་རྒྱུ་ཁང་ལ་ལྷུག་པར་གྱིར་བཞི། མཛོད་ལུ་ཁྲི་
 མ་སྤྲེག་གི་ལའི་གསུལ་ལྱུང་། ལུང་ལུ་ཁྲི་མི་རྗེ་དཀྱི་ལའི་གསུལ་ལྱུང་། བཟུང་ཁྲི་མི་རྗེ་དཀྱི་
 ལའི་གསུལ་ལྱུང་། ལུ་ཁྲི་མི་རྗེ་དཀྱི་སྲོལ་ལྱུང་། ལའི་གསུལ་ལྱུང་། བཙན་ཁྲི་མི་རྗེ་དཀྱི་དང་ལཔམ་པའི་
 གོ་རྒྱུད་ལྱུང་བ་སྲིགས་མཛོད་ར་ན་གནས་སྤུང་གོ་བོ་བདག་རྒྱུ་ཁང་ལ་སུག་རྒྱུག་གོར་ན། ཆར་ལྟ་དུས་
 ལུ་མི་བཟུངས། མི་ནད་སུག་ནད། རྒྱང་ལུ་ལྷུགས་སུ་གསྲིགས་ལྱུང་བཟུང་མི་ལོད་པ་ལྷ་ཚོགས་ལ་བྱུང་
 བར་ལྟུར་རྗེ། དམ་ན་གཞི་བདག་ལྟ་བུ་རྒྱུ་ཁང་གི་ཉེད་དུ་གཉན་པམ། ལུ་ཚོད་དང་། ལུ་སྤྱིད། ལུ་ག་
 ལྟུང་། ལུ་བཞོབ་སྲིགས་མི་མཐུན་པའི་རིགས་སྤུངས་ནས་ལུང་པའི་མི་བཟུང་དང་གསུམ་མཛོད་ལམས་

ཅད་དུ་མཚོད་ཅིན། མ་ཉི་ལྷ་ཁང་། གནས་སྤྱང་གཞི་བདག་ཅེས་པ་ལ། གནས་གསོལ་སང་ཁྲུམ།
 ཡུལ་ལྷ་ལ་མཚོད་འདུལ། རིད་གསུམ་གསུམ་ལ་གཞོད་འཚེ་སྤང་བྱེད་ན་བོད་རྒྱུད་རྗེ་གསུམ་ལྷན་ལ་འགྲན་
 ཅས་པ་འདུང་དུ། དེ་ལྷ་པུའི་གནས་མཇལ་པའི་ཕན་ཡོན། གནས་འདི་ལྷ་པུའི་མ་ཚུ་གིང་གསུམ་
 ལ་འགུང་དང་། རྗེས་པ་ཅམ་གྱིས་རྟེན་དམར་མཚད་མཇུག་ཅེས་ཞུ་བའི་ཅན་ཅེས་ཞུ་བའི་ཅན་ཅེས་ཞུ་བའི་ག
 ལྷན་དངོས་ལྟར་འདུང་། གནས་འབྲེལ་ལན་གཅིག་ལུས་པས་རིག་འཛིན་གྱི་གལ་ལའ་བཟོད་ཅིང་། གཏན་
 ཏུ་སྤྱབ་པ་ལུས་ན་ལུང་དུ་ལྷག་ཅིང་དུ་མཁའ་འཕྱོད་རྒྱིག་གསུམ་འབྱོངས་པ་རིག་འཛིན་གྱི་སྒྲིབ་དཔེ་ན་པད་
 མ་འདུང་གནས་དང་། རྗེ་མོ་མཚོ་རྒྱལ། མ་ཚུ་མ་པས་ལོ། སྤོང་དཔེ་ན་ཅམ་མཁའི་སྤྱང་པོ་ལ་སོགས་
 པས། གཏོར་ཁབ་དཔག་ཅིང་ལས་གསུངས། དེའི་ལྷ་མ་ལུག་མཚོད་པ་ཞལ་ཏོག་པ་རྒྱུ་ལ་སོགས་
 ལུས་ན་ཚུད་སྲི་བཞིང་། ཚེ་འདི་མ་ལུན་སྤོང་གི་དངོས་ལྟར་དང་། ལུ་མ་ཅམ་མཁའི་རྗེ་གསུམ་པའི་
 སངས་རྒྱུས་རྒྱུ་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པར་གསུངས་སོ།།

དབུང་གཞིའི་འབྲུང་ཁྲུང་ས་ནི།

- ༡ ལྷ་མང་དགོངས་འདུམ་ ལུང་བལྟན་བཀའ་རྒྱ་ས།
- ༢ རིག་འཛིན་སོད་ལེ་མ་ཅན་གྱི་གནས་ཡིག
- ༣ བདེ་ཚེན་སྤིང་པའི་གནས་ཡིག
- ༤ བད་སྲི་སྤིང་པའི་གནས་ཡིག
- ༥ ལྷ་བལྟན་བཀའ་འདུམ།
- ༦ ལྷ་བལྟན་གཉིས་པའི་འབྲས་ལྗངས་གནས་ཡིག
- ༧ འབྲས་ལྗངས་རྒྱལ་འབས་ དུངས་གསལ་མ་མེ་ལོང་།

SBAS-YUL 'BRAS-MO-LJONGS
(HIDDEN VALLEY OF BOUNTY)

-Dr. Rigzin Ngodup Dokham

In this paper an attempt has been made to give a narrative of flora and fauna of this land of sylvan beauty and an exquisite external and internal divine sphere of the land.

There are some of the enchanting and thrilling passages of the description of the land in the original Tibetan version. The revealers of hidden treasure have given various narrative of the sBas-Yul 'Bras-Mo-ljong's derivative meaning of the name of the land. (i) Valley of fruits, (ii) Hidden Valley, (iii) Bar-yul or the country sandwiched between the two countries i.e., Nepal and Bhutan. The last is the new found interpretation which is never found in so far modern books on Sikkim.

The Guru Padmasambhava/Maha Guru Padmasambhava visited and blessed this sacred land along with his twenty five disciples in the second half of the eighth century A.D. He consecrated many holy shrines of Dakkar Tashiding in West Sikkim.

I tried to explain why the land is held in high esteem and holy with functioning of monasteries and Mani Lhakhangs.

A description of the four caves are also given. In four cardinal points around the Tashiding are (i) The East Bayphug or the secret cave lies between the Tendong and Maynom mountains. (ii) The South Khandu Sangphug, as the cave resort of occult fairies. Here is a hot spring and on the rock are foot prints of the Guru. (iii) The West Dechen phug or cave of the Great Happiness. It is in the snow near Dzongri. (iv) The North Lhari Nyingphug or the central cave of Gods on the hill, situated along the most difficult path and most holy of the four.

I think this narrative of the Bayul Demozong may benefit the Buddhist pilgrims and may inspire the devout travellers in Sikkim.